Vaasan sairaanhoitopiirin lausunto:

LUONNOKSEEN TERVEYDENHUOLTOLAIN MUUTOKSEKSI JA KIIREETTÖMÄN LEIKKAUSTOIMINNAN KRITEEREIKSI

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 9.2.2018:

”Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta arviomuistiosta, joka sisältää luonnoksen terveydenhuoltolain muutokseksi ja kiireettömän leikkaustoiminnan kriteereiksi.

Arviomuistio sisältää luonnoksen hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta siten, että lakiin lisättäisiin uusi 45 a §. Ehdotuksen mukaan sairaanhoitopiirin voisi järjestää anestesiaa ja leikkaussaliolosuhteita edellyttävää kiireetöntä leikkaustoimintaa tai yleisanestesiassa tehtäviä muita kiireettömiä toimenpiteitä sairaanhoitopiirin toimintayksikössä, jossa ei ole ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystystä, edellyttäen että asiasta on sovittu erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa. Tällöin edellä mainittua toimintaa tekevässä yksikössä on varmistettava päivystysvalmius sekä toiminnan laatu ja potilasturvallisuus, riittävä osaaminen, henkilöstö ja toimenpiteiden määrä sekä mahdollisuus siirtää potilas nopeasti jatkohoitoon sairaalaan, jossa on ympärivuorokautinen valmius päivystysleikkausten tekemiseen, teho-osasto ja riittävän laajasti erikoisalojen ympärivuorokautista päivystystä. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä voi myös hankkia edellä mainittua leikkaustoimintaa tai toimenpiteitä muulta palveluntuottajalta tai antaa niihin palvelusetelin.Lisäksi arviomuistio sisältää luonnoksen Valtioneuvoston asetukseksi kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (583/2017) muuttamisesta siten, että siihen lisättäisiin uusi 17 a §. Uudessa pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, jotka tulisi täyttää, jotta yksikössä jossa tehdään kiireettömiä anestesiaa ja leikkaussaliolosuhteita edellyttäviä leikkauksia tai yleisanestesiassa tehtäviä toimenpiteitä yksikössä, jossa ei ole kuntalaisille avointa ympärivuorokautista yhteispäivystystä.Lausunnot pyydetään lähettämään 2.3.2018 mennessä osoitteella
kirjaamo@stm.fi

Lisätietoja antavat: johtaja Tuija Kumpulainen puh 02951 63280,
lääkintöneuvos Timo Keistinen puh 02951 63385, hallintoneuvos Anne
Koskela puh 0295 163384, sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi.”

Lausunto: Vaasan sairaanhoitopiiri

Vaasan sairaanhoitopiirissä (VSHP) suhtaudutaan positiivisesti esitykseen, jonka mukaan sairaanhoitopiiri voisi järjestää anestesiaa ja leikkaussaliolosuhteita edellyttävää kiireetöntä leikkaustoimintaa tai yleisanestesiassa tehtäviä muita kiireettömiä toimenpiteitä sairaanhoitopiirin toimintayksikössä, jossa ei ole ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystystä. Vaasan sairaanhoitopiiri on jo aiemmin ilmaissut lausunnoissaan liian keskittämisen olevan myös uhka laadulle ja potilasturvallisuudelle sekä asiakaslähtöisille palveluille. Maakunnassa tulee itse voida päättää missä sairaanhoitopiirin alueella leikkaustoimintaa järjestetään.

Kriittisesti Vaasan sairaanhoitopiiri puolestaan suhtautuu siihen, että asetusehdotuksen 17 a §:n 4. momentin leikkaavalle yksikölle asettama vaatimus sijaita korkeintaan 30 minuutin ajomatkan päässä tukisairaalasta. Tämä tarkoittaisi leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa vaativan operatiivisen toiminnan keskittymistä niille suurille paikkakunnille, joissa on ympärivuorokautisen yhteis-päivystyksen sairaala. ***Vaasan sairaanhoitopiiri katsoo, että edellä mainittu 30 minuutin aikaraja ei tulisi koskea päiväkirurgista*** toimintaa, ja se tulisikin kokonaan poistaa, koska siihen liittyvät vakavat ja kiireellistä keskussairaalatasoista hoitoa vaativat komplikaatiot ovat harvinaisia. Tukisairaalan ja päiväkirurgisen yksikön välillä tulisi kuitenkin olla tarkasti määritellyt toimintatavat ongelmatilanteissa. Terveydenhoitolain muuttamisen yhteydessä olisi kuitenkin syytä täsmentää vielä, että sairaanhoitopiirissä ja eri erva-alueella sijaitseva päivystävä sairaala voivat tarvittaessa toimia tukisairaalana ja minkä erva-alueen erikoissairaanhoidon järjestämissuunnitelmaan toiminta silloin tulisi kirjata. **Asiakkaan palveluiden integraation ja kokonaisuuden hallitsemiseksi olisi, tärkeää, että esimerkiksi Pietarsaaren päiväkirurgian osalta tukisairaalana toimisi Vaasan sairaanhoitopiiri ja asia on sovittu TYKS-erva alueen erikoissairaanhoidon järjestämissuunnitelmassa.**

Nykyisen terveydenhuoltolain 45 §:ssa leikkaustoiminnan keskittämisen osalta laki on tullut voimaan 1.1.2018 ja sen mukaisesti on Pietarsaaren aluesairaalan leikkaustoiminta siirretty kokonaan keskussairaalaan Vaasaan. ***Sairaanhoitopiiri ei näe hyvänä lainvalmisteluna sitä, että noin kuukauden kuluttua leikkaustoiminnan keskittämistä koskevan lain kohdan tultua voimaan ministeriö pyytää lausuntoa uudesta lakiluonnoksesta.*** Erittäin kireää lausunto aikataulua pahensi Vaasan sairaanhoitopiirin osalta se, että emme olleet sähköisesti tulleen lausuntopyynnön

vastaanottajalistalla lainkaan. Tämä selvisi toisen sairaanhoitopiirin saaman lausuntopyynnön vastaanottajalistasta. **Osana hyvää lainvalmistelua tulisi myös lausuntopyynnöt ja taustamateriaali toimittaa suomen- ja ruotsinkielisinä.**

Julkisten ja yksityisten palveluntuottajien yhdenvertainen kohtelu ei ole mahdollista mikäli vain julkinen palveluntuottaja on velvoitettu järjestämään varsin laajalti päivystystoimintaa eri erikoisaloilla sekä ylläpitämään mm. teho-osastoa. Useiden erikoisalojen päivystyksen ja teho-osaston ylläpito vaatii runsaasti resursseja. Päiväaikaisen toiminnan riittävän suuret volyymit ovat tarpeen päivystyksen vaatiman henkilöstön osaamisen ylläpidon kannalta. Toisaalta päivystykseen osallistuvan henkilöstön ja sairaalan muun henkilökunnan, tilojen ja laitteiston käytön optimointi vaatii riittävää volyymiä.

Puollettavia tavoitteita ovat kiireettömän anestesiaa ja leikkaussaliolosuhteita vaativan leikkaustoiminnan edellytysten kirjaaminen sekä ennalta vaadittavan sopimuksen laatiminen ns. tukisairaalan kanssa. Sopimuksen sisältöön on syytä kiinnittää erityistä huomiota, koska sopimuksella on mahdollista sairaanhoitopiireittäin mahdollista yhtenäistää ko. toimintaa. Lisäksi Erva-alueiden erikoissairaanhoidon järjestämistä koskevassa sopimuksessa voidaan arvioida toimintaa yhtenäisten kriteereiden perusteella. Komplikaatioista johtuvat kiireelliset potilaan siirrot ns. tukisairaalaan todennäköisesti ovat harvinaisia. Sen tähden on eduksi kerätä nämä tapahtumat erva-tasolla keskussairaaloiden ulkopuolella tapahtuvan ei kiireellisen leikkaustoiminnan ja kiireettömien toimenpiteiden laadun ja potilasturvallisuuden seuraamiseksi.

Leikkaavan yksikön ja tukisairaalan kesken tehtävän sopimuksen edellytykset on määriteltävä tarkemmin. Tukisairaalaa ei pitäisi kategorisesti velvoittaa tekemään sopimus ulkopuolisen leikkaavan yksikön kanssa. Tukisairaalalla tulee säilyttää mahdollisuus arvioida onko sopimuksen tekemiselle riittävät edellytykset.
Oleellinen osa em. Arvioita tulee olla potilaiden riskiluokitus arviomuistiossa mainittujen muiden edellytysten lisäksi. Sopimuksessa on lisäksi oltava maininta, onko tukisairaala oikeutettu kompensaatioon ja sen suuruus. Tukisairaalan rooli voi vaihdella mm. eri leikkausyksiköiden toimenpideprofiilin mukaan, jolloin kompensaatio voisi myös vaihdella tapauskohtaisesti.

Pykälän5. momentin mukaan leikkaavan yksikön tulee toteuttaa erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun asetuksen 7 §:ssä edellytetyt vaatimukset. Leikkausmääriä laskettaessa huomioidaan vain kyseisessä leikkaavassa yksikössä tehdyt leikkaukset. ***Sairaanhoitopiiri pitää***

hyvänä, että edellä mainitun asetuksen 7 §:ssä edellytetyt vaatimukset koskevat kaikkia leikkaavia yksiköitä, mikä takaa mm. syöpäkirurgian ja tekonivelkirurgian tekemisen riittävän suurissa yksiköissä laadun ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Vaasa 27.2.2018

Hans Frantz	Marina Kinnunen	Reijo Autio
Hallituksen Puheenjohtaja	v.t Sairaanhoitopiirin johtaja	v.t Johtajaylilääkäri